

Folketingets Forsvarsudvalg
Christiansborg

FORSVARSMINISTEREN
28. november 2013

Folketingets Forsvarsudvalg har den 18. november 2013 stillet følgende spørgsmål nr. 65 til forsvarsministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Jørgen Arbo-Bæhr (EL).

Spørgsmål nr. 65:

”Ministeren bedes redegøre for, hvad ministeren og ministeriet har gjort for de krigsveteraner, som kommer hjem med psykiske skader efter udsending, og i forlængelse af dette bedes ministeren redegøre for, hvor mange af de veteraner, der har fået psykiske skader, der kommer i et normalt arbejde bagefter, og hvor mange af dem, som havner i kriminalitet.”

Svar:

Forsvarskommandoen er anmodet om en udtalelse til brug for Forsvarsministeriets besvarelse. Forsvarskommandoen har i den anledning oplyst følgende:

”Forsvarets indsats for veteraner med psykiske skader

Forsvarets indsats omfatter en lang række aktiviteter før, under og efter en udsendelse.

Aktiviteterne *før og under* har til formål at forebygge psykiske skader og drage omsorg for de soldater, som under udsendelsen er udsat for særlige hændelser, der kan medføre psykiske belastninger. Aktiviteterne omfatter blandt andet undervisning forestået af Forsvarets psykologer under den missionsforberedende uddannelse og akut støtte i missionsområdet fra lægefagligt personale, chefer, feltpræster og kolleger, der er uddannet i at håndtere særlige hændelser. Ved særlige hændelser rejser Forsvarets psykologer desuden med kort varsel til missionsområdet for at yde støtte.

Herudover er der med veteranpolitikken indført en styrket udvælgelse af soldater, der står for at skulle udsendes i internationale operationer med henblik på så vidt muligt at undgå at udsende soldater, som ikke er psykisk parate til det.

Aktiviteterne *efter* udsendelsen har til formål at yde støtte til de veteraner, som oplever psykiske udfordringer eller har pådraget sig varige psykiske skader. Aktiviteterne i denne fase har fokus på at tilbyde psykologisk og socialfaglig støtte samt støtte til at afklare fremtidige uddannelses- og jobmuligheder.

Der er fokus på den psykologiske og socialfaglige støtte fra det øjeblik, veteranerne er tilbage i Danmark. De veteraner, der har været udsendt i hårdt belastende operationer, skal deltage i et møde på tomandshånd med en af Forsvarets psykologer for at afklare eventuelle støttebehov.

For samme gruppe gennemføres et såkaldt akklimatiserings- og reintegrationsforløb. Forsvarets psykologer er blandt andet involveret i disse forløb, hvor de yder støtte i tilvænningsprocessen fra at være udsendt til igen at skulle indgå i en hverdag i Danmark. Herefter følger en indsats, der har til formål kontinuerligt at følge op på veteranerne og tilbyde dem støtte.

For de veteraner, der har været udsendt i hårdt belastende operationer, starter det i forbindelse med hjemkomstprogrammet. Her skal de deltage i et møde på tomandshånd med en af Forsvarets psykologer for at afklare eventuelle støttebehov.

Seks måneder efter hjemkomst modtager alle veteraner et spørgeskema, der omhandler oplevelser og reaktioner i forbindelse med udsendelsen. Psykologerne retter, på baggrund af besvarelserne, henvendelse til veteraner, der viser tegn på at have behov for støtte.

Veteraner, der ikke længere er tjenstgørende, bliver herudover kontaktet af Forsvaret ca. 2, 5 og 8 år efter udsendelse. I den forbindelse gøres de opmærksom på muligheder for støtte og får tilbud om at blive kontaktet af socialrådgiver med henblik på afklaring af behov, herunder psykologbehandling.

Endelig eksisterer der et stående tilbud til alle veteraner om samtaler med Forsvarets psykologer og socialrådgivere – tilbuddet har ingen forældelsesfrist og kan benyttes, uanset om man er fortsat tjenstgørende eller afgang fra Forsvaret.

I forhold til afklaring af fremtidige uddannelses- og jobmuligheder støtter Forsvaret ansatte veteraner med varige psykiske skader ved blandt andet at tilbyde dem rehabiliteringsforløb. Disse rehabiliteringsforløb kan indeholde jobtræning, uddannelse og genoptræning, der koordineres med kommunale og regionale aktører.

Forsvaret gennemfører desuden et satspuljeprojekt, hvor beskæftigelseskonsulenter støtter tidligere ansatte veteraner, herunder arbejdsledige eller sygemeldte veteraner, i deres kontakt med de kommunale jobcentre.

For en uddybet beskrivelse af Forsvarets indsats for veteraner med psykiske skader henvises til vedlagte bilag.

Veteranernes beskæftigelsessituation og forekomsten af kriminalitet

Forsvaret er ikke i besiddelse af informationer, der redegør for antallet af psykisk skadede veteraner, der kommer i normalt arbejde efter en udsendelse – henholdsvis kommer ud i kriminalitet.

Det Nationale Forskningscenter for Velfærd (SFI) har imidlertid gennemført et stort forskningsprojekt – "Hjemvendte soldater", der i nogen grad belyser disse forhold.

Undersøgelserne i projektet viser,

- at fire ud af fem veteraner, der har forladt Forsvaret, er i arbejde, 9 pct. er under uddannelse, og 5 pct. er ledige eller uden for arbejdsmarkedet,
- at ganske få af de adspurgte veteraner, der er under 40 år, er på førtidspension (0,6 pct.), klart færre end blandt mænd i befolkningen generelt (2,6 pct.),
- at veteraner generelt er økonomisk bedre stillet i forhold til gæld samt disponibel indkomst efter udsendelse sammenlignet med en alderssvarende kontrolgruppe i befolkningen, og
- at de udsendte ikke bliver mere kriminelle efter en udsendelse – og generelt ligger kriminaliteten blandt de udsendte på et lavere niveau end i kontrolgruppen.

De første to konklusioner stammer fra rapporten "Soldater efter udsendelse – En spørgeskemaundersøgelse" fra 2012. De to sidste fra rapporten "Soldater – før og efter udsendelse – En analyse af motivation, økonomiske forhold og kriminalitet" også fra 2012.

Opmærksomheden henledes på, at resultaterne i de to undersøgelser ikke er opgjort under hensynstagen til, om den undersøgte gruppe af veteraner har psykiske skader eller ej.

Supplerende kan det oplyses, at der i det forskningsprojekt, som gennemføres ved Veterancentret - den såkaldte USPER PSYK undersøgelse - forekommer resultater vedrørende veteranernes beskæftigelsessituation. Disse resultater indikerer, at 2 ½ år efter hjemkomst fra international operation er arbejdsløsheden større blandt veteraner, der har et PTSD symptombillede, end den er blandt veteraner, der ikke har PTSD symptomer. Kriterierne for at komme i kategorien 'arbejdsløs' er, at veteranen er arbejdsløs/i aktivering, er langtidssyg, er modtager af overgangsydelser eller af kontant hjælp.

Undersøgelsen omfatter 533 veteraner, hvoraf 128 ikke længere er ansat i Forsvaret. Af denne gruppe har 18 veteraner (14 pct.) et PTSD symptombillede. Fem ud af de 18 - svarende til 28 pct. - er registreret som arbejdsløse. For den gruppe af veteraner, der har forladt Forsvaret og ikke har et PTSD symptombillede, ses, at 6,4 pct. er arbejdsløse. Opmærksomheden henledes på, at resultaterne ikke er repræsentative på grund af det begrænsede antal informanter."

Med venlig hilsen

Nicolai Wammen